

DEED JEZUS HET MET MARIA VAN MAGDALA?

Bovenstaande titel is opzettelijk schokkend, toch voor al diegenen die seksuele kuisheid en ascese als een goed beschouwen, en dus niet verenigbaar met een te respecteren figuur. Historisch is deze vraag nochtans zinvol. Lichamelijke liefde als zonde, en de verplichting tot celibaat voor hogere geestelijken, zijn pas later in het christendom, en stapsgewijze, ingevoerd (het celibaat op het concilie van Elvira, ca. 300). Hoe mooi de liefde tussen Jezus en Maria Magdalena wellicht geweest is, kan men lezen bij Marianne Fredriksson⁽¹⁾.

Maar men heeft het al begrepen: niet alleen cartoons met de profeet Mohammed, maar ook door christenen kunnen vulgaire woorden of prenten over hun heiligen godslasterend, kwetsend, of minstens wansmakelijk, aangevoeld worden. De tekening van Félicien Rops, de schilder en vrijmetselaar uit Namen, die een naakte Maria Magdalena masturberend afbeeldde terwijl zij smachtend naar een kruis blikt, en andere dergelijke prenten, leidden tot straatmanifestaties tegen Rops (De Morgen, 4 febr), en dit werk is weggelaten uit de meeste catalogi.

In het koor van vele meningen in de media over de Deense spotprenten, mag een visie van een atheïst, tevens wetenschapper, niet ontbreken.

Om te beginnen: is hier de vrije meningsuiting in gevaar? Eerder lijkt het te gaan over de vrijheid van journalisten die beroepshalve beschikken over de media. Hoe vrij die in werkelijkheid zijn, is een vraag die te weinig wordt gesteld. Journalisten zijn individuen die werken en betaald worden in opdracht van bijvoorbeeld een krant, die eigendom is van een commerciële onderneming, die op haar beurt vooral oog heeft voor oplage en kijkcijfers. U, lezer, en ik, hebben geen toegang tot de media, tenzij ZIJ dit nuttig oordelen. Maar misschien wijken we tever af van Denemarken, Gaza en Damascus.

“Iemand” heeft bedacht dat een verband leggen tussen de profeet en zelfmoordterroristen wel leuk zou zijn voor een bepaald lezerspubliek van de krant. Het is waar dat bommenleggers vaak hun godsdienst en Allah inroepen om hun daden te rechtvaardigen. Maar anderzijds is het zeker dat de profeet niets te maken heeft - kon hebben - met 9/11, de bommen in Israël, Londen, Madrid, Irak....Zoals Jezus niet verantwoordelijk kan gesteld worden voor de Amerikaanse oorlogen omdat de (christelijke) god meermaals wordt aangeroepen door president Bush en zijn aanhangers. Evenmin mag men Jaweh

¹ “Volgens Maria Magdalena”, De Geus, 1999.

(²) de Israëlische nederzettingen en wraakacties in Palestina in de schoenen schuiven, al geloven zijn volgelingen dat hun optreden uitvoering geeft aan het verbond dat zij met Hem sloten.

Natuurlijk, “over grappen en spotprenten moet men niet redeneren”. Maar: ze hebben toch een boodschap. Moet men zich niet afvragen of ze kwetsend zijn, of hun boodschap de waarheid niet teveel geweld aandoet? Wat vinden we bijvoorbeeld van de ontelbare anti-joodse tekeningen en films die in nazi-Duitsland en door zijn aanhangers bij ons zijn gepubliceerd in de jaren ’30 en ’40 ? Grappen maken over personen, en over godsdienstige symbolen die voor hun gelovigen heilig zijn: het is gemakkelijk, en goed voor de verkoop tenminste bij anders-gelovigen. Maar is het vanuit moreel standpunt aan te bevelen?

Atheïsten en humanisten hebben de reflex geleerd dat om samen te leven en te werken met overwegend christelijke en katholieke mensen, zij hun mening over typisch godsdienstige onderwerpen beter voor zich houden. Over het pauselijk verbod op condooms kan men nog een society gesprek voeren; al hoort men snel het afleidingsmaneuver “dat die Afrikaanse mannen toch geen condoom willen”... Maar de innerlijke gevoelens over essentiële aspecten van het geloof zoals de drievuldigheid van de katholieke god, de maagdelijkheid van Jezus’ moeder, de erfzonde, en de afwezigheid van gods ingrijpen in deze afschrikwekkende tijd (zoals evengoed in vorige eeuwen): ieder heeft hierover zijn intieme gevoelens, en die moet een ander niet komen storen. De tijd is voorbij dat in Vlaanderen ruiten werden ingegooid bij een gezin dat zijn kinderen naar het officiële onderwijs stuurde; maar een gesprek met ouders over hun onderwijskeuze blijft tot vandaag een hachelijke onderneming. De verhitte katholieke betogingen tegen de wet-Collard heb ik nog meegemaakt.

Dat de cartoons over “Mohammed-de-terrorist” een gelijkaardige grens hebben overschreden – woede en geweld opwekken van gelovigen – is intussen wel duidelijk geworden. We kunnen betreuren dat de godsdienst zo’n greep heeft op de mensen; wij pleiten steeds voor rede en overleg. Maar de hoogoplopende emoties in het Midden-oosten hebben nog diepere oorzaken: de militaire interventies en bezettingen door Westerse landen en Israël, de sociale miserie van deze bevolkingen waar het Westen niet vreemd aan is, en het ontbreken van

² Volgens de joodse tien geboden wordt de naam van god niet genoemd, en men mag geen beelden van hem maken. Ook de god der moslims wordt nooit afgebeeld. Van de profeet vindt men wel afbeeldingen op arabische schilderijen, maar zijn aangezicht is dan onzichtbaar door een sluier.

hoop op verbetering, behalve door ingrijpen van hun god. Voor de lokale godsdienstige leiders is het een gedroomde gelegenheid om hun macht te versterken. Deze toestand kan men niet bestrijden door grapjes over Mohammed, en ook niet door Europese steun in te trekken nu Hamas de verkiezingen heeft gewonnen.

Schimpscheuten en beledigingen van godsdienstige symbolen en/of gelovigen – zeker als die wonen in andere landen met andere kulturen – zijn geen goed voor een humanist. Het scheldwoord van Theo Van Gogh (“geitenneukers”) ging voor mij ook tever. We passen deze regel toch ook toe op de katolieke en joodse godsdienst? Joodse tradities en gevoelens belachelijk maken: het mag alleen als je zelf jood bent (Arnon Grunberg bijvoorbeeld); is die trouwens geen nestbevuiler?. Zelf zou ik wel willen een cartoon tekenen van Bush en Rumsfeld die zich aanmelden aan de poort bij Sinte-Pieter, die hen wil binnenlaten; maar God de Vader op zijn gouden troon zegt: “Geen plaats meer, er zijn al zoveel Viëtnamezen en Irakezen hier”.

Maar dat zou juist heel positief zijn voor deze god.

Frank Roels
Gent.